

Wijziging van het Burgerlijk Wetboek en de Faillissementswet in verband met het verbeteren van de kwaliteit van bestuur en toezicht bij verenigingen en stichtingen alsmede de uniformering van enkele bepalingen daaromtrent voor alle rechtspersonen (Wet bestuur en toezicht rechtspersonen)

VOORSTEL VAN WET (Ambtelijk voorontwerp)

Wij Willem-Alexander, bij de gratie Gods, Koning der Nederlanden, Prins van Oranje-Nassau, enz. enz. enz.

Allen die deze zullen zien of horen lezen, saluut! doen te weten:

Alzo Wij in overweging genomen hebben, dat het wenselijk is de kwaliteit van bestuur en toezicht bij verenigingen en stichtingen te verbeteren en daartoe enkele regels inzake bestuur, toezicht en tegenstrijdig belang voor alle rechtspersonen te uniformeren alsmede enkele specifiek voor stichtingen geldende bepalingen te introduceren,

Zo is het, dat Wij, de Afdeling advisering van de Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

Artikel I Wijziging van Boek 2 Burgerlijk Wetboek

Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek wordt als volgt gewijzigd:

A

Artikel 9 wordt als volgt gewijzigd:

1. In het eerste lid wordt na "taak" een zinsnede ingevoegd, luidende: en zich daarbij te richten naar het belang van de rechtspersoon en de met hem verbonden organisatie.
2. Toegevoegd wordt een lid, luidende:
3. Een bestuurder neemt niet deel aan de beraadslaging en de besluitvorming indien hij daarbij een direct of indirect persoonlijk belang heeft dat tegenstrijdig is met het belang bedoeld in lid 1. Wanneer hierdoor geen bestuursbesluit kan worden genomen, wordt het besluit genomen door het toezichthoudend orgaan. Bij ontbreken van een

toezichthoudend orgaan wordt het besluit genomen door de algemene vergadering, tenzij de wet of de statuten anders bepalen.

B

Na artikel 9 wordt ingevoegd een artikel, luidende:

Artikel 9a

1. Elk lid van het toezichthoudend orgaan is tegenover de rechtspersoon gehouden tot een behoorlijke vervulling van zijn taak en zich daarbij te richten naar het belang van de rechtspersoon en de met hem verbonden organisatie.
2. Elk lid van het toezichthoudend orgaan draagt verantwoordelijkheid voor het toezicht op het bestuur en de algemene gang van zaken. Hij is voor het geheel aansprakelijk ter zake van onbehoorlijk toezicht, tenzij hem geen ernstig verwijt kan worden gemaakt en hij niet nalatig is geweest in het treffen van maatregelen om de gevolgen van onbehoorlijk toezicht af te wenden.
3. Een lid van het toezichthoudend orgaan neemt niet deel aan de beraadslaging en besluitvorming indien hij daarbij een direct of indirect persoonlijk belang heeft dat tegenstrijdig is met het belang bedoeld in lid 1. Wanneer het toezichthoudend orgaan hierdoor geen besluit kan nemen, wordt het besluit genomen door de algemene vergadering, tenzij de wet of de statuten anders bepalen.

C

Artikel 47 komt te luiden:

Artikel 47

1. Bij de statuten kan worden bepaald dat er een toezichthoudend orgaan zal zijn. Het toezichthoudend orgaan bestaat uit een of meer natuurlijke personen.
2. Het toezichthoudend orgaan heeft tot taak toezicht te houden op het beleid van het bestuur en de algemene gang van zaken in de vereniging en de met haar verbonden organisatie. Het toezichthoudend orgaan staat het bestuur met raad terzijde.

3. Tenzij bij de statuten anders is bepaald, is het toezichthoudend orgaan bevoegd iedere bestuurder te allen tijde te schorsen. De statuten kunnen aanvullende bepalingen omtrent de taak en de bevoegdheden van het toezichthoudend orgaan en zijn leden bevatten.
4. De statuten kunnen bepalen dat een met name of in functie aangeduid lid van het toezichthoudend orgaan meer dan één stem wordt toegekend. Een lid van het toezichthoudend orgaan kan niet meer stemmen uitbrengen dan de andere leden tezamen.
5. Tenzij de statuten anders bepalen, kan de algemene vergadering de leden van het toezichthoudend orgaan een bezoldiging toekennen.
6. Tenzij de statuten de leden van het toezichthoudend orgaan stemrecht toekennen, hebben zij als zodanig in de algemene vergadering slechts een raadgevende stem.
7. Het bestuur verschaft het toezichthoudend orgaan tijdig de voor de uitoefening van diens taak benodigde gegevens.

D

Na artikel 47 wordt een artikel ingevoegd, luidende:

Artikel 47a

1. Op de benoeming van leden van het toezichthoudend orgaan die niet reeds bij de akte van oprichting zijn aangewezen, is artikel 37 van overeenkomstige toepassing, tenzij zij overeenkomstig artikel 63f geschiedt.
2. Bij een aanbeveling of voordracht tot benoeming van een lid van het toezichthoudend orgaan worden van de kandidaat medegedeeld zijn leeftijd, zijn beroep en de betrekkingen die hij bekleedt of heeft bekleed voor zover die van belang zijn in verband met de vervulling van de taak van een lid van het toezichthoudend orgaan. Tevens wordt vermeld aan welke rechtspersonen hij reeds als lid van een toezichthoudend orgaan is verbonden; indien zich daaronder rechtspersonen bevinden die tot een zelfde groep behoren, kan met de aanduiding van de groep worden volstaan. De aanbeveling en de voordracht worden met redenen omkleed.

E

Artikel 50a komt te luiden:

De artikelen 131, 139, 149 en 150 zijn van overeenkomstige toepassing in geval van een vereniging waarvan de statuten zijn opgenomen in een notariële akte.

F

Artikel 57 en artikel 57a komen te vervallen.

G

Artikel 63f wordt als volgt gewijzigd:

In het vijfde lid wordt "57a" vervangen door 47a.

H

Artikel 129, vijfde en zesde lid, komt te vervallen.

I

In artikel 131 wordt "138 van dit Boek" vervangen door: 106a van de Faillissementswet.

J

Artikel 138 komt te vervallen.

K

Artikel 140 wordt als volgt gewijzigd:

1. In het tweede lid komt de derde zin te vervallen.
2. Het vijfde lid komt te vervallen.

L

In artikel 149 wordt “de artikelen 9, 241 en 248” vervangen door: artikel 241.

M

Artikel 239, vijfde en zesde lid komen te vervallen.

N

In artikel 241 wordt “artikel 238 van dit Boek” vervangen door: 106a van de Faillissementswet.

O

Artikel 248 komt te vervallen.

P

Artikel 250 wordt als volgt gewijzigd:

1. In het tweede lid komt de derde zin te vervallen.
2. Het vijfde lid komt te vervallen.

Q

In artikel 259 wordt “de artikelen 9, 241 en 248” vervangen door: artikel 241.

R

Artikel 286 wordt als volgt gewijzigd:

In onderdeel c van het vierde lid wordt ‘der bestuurders’ vervangen door: van de bestuurders en van de leden van het toezichthoudend orgaan indien dat is ingesteld.

S

Aan artikel 291 wordt een lid toegevoegd, luidende:

3. Indien alle bestuurders een direct of indirect persoonlijk belang hebben dat tegenstrijdig is met het belang bedoeld in artikel 9 lid 1 en een toezichthoudend orgaan ontbreekt, legt het bestuur in afwijking van artikel 9 lid 3 de overwegingen die aan het besluit ten grondslag liggen schriftelijk vast, tenzij de statuten anders bepalen.

T

Na artikel 292 worden twee artikelen ingevoegd, luidende:

Artikel 292a

1. Bij de statuten kan worden bepaald dat er een toezichthoudend orgaan zal zijn. Het toezichthoudend orgaan bestaat uit één of meer natuurlijke personen.
2. Het toezichthoudend orgaan heeft tot taak toezicht te houden op het beleid van het bestuur en op de algemene gang van zaken in de stichting en de met haar verbonden organisatie. Het toezichthoudend orgaan staat het bestuur met raad terzijde.
3. Tenzij bij de statuten anders is bepaald, is het toezichthoudend orgaan bevoegd iedere bestuurder te allen tijde te schorsen. De statuten kunnen aanvullende bepalingen omtrent de taak en bevoegdheden van het toezichthoudend orgaan en zijn leden bevatten.
4. De statuten kunnen bepalen dat een met name of in functie aangeduid lid van het toezichthoudend orgaan meer dan één stem wordt toegekend. Een lid van het toezichthoudend orgaan kan niet meer stemmen uitbrengen dan de andere leden tezamen.
5. Indien alle leden van het toezichthoudend orgaan een direct of indirect persoonlijk belang hebben dat tegenstrijdig is met het belang bedoeld in artikel 9a lid 1, legt het toezichthoudend orgaan, in afwijking van artikel 9a lid 3, de overwegingen die aan het besluit ten grondslag liggen schriftelijk vast, tenzij de statuten anders bepalen.
6. Indien de statuten daartoe de mogelijkheid openen, kan het toezichthoudend orgaan de leden van het toezichthoudend orgaan als zodanig een bezoldiging toekennen.

7. Het bestuur verschaft het toezichthoudend orgaan tijdig de voor de uitoefening van diens taak noodzakelijke gegevens.

Artikel 292b

Bij een aanbeveling of voordracht tot benoeming van een lid van het toezichthoudend orgaan worden van de kandidaat medegedeeld zijn leeftijd, zijn beroep en de betrekkingen die hij bekleedt of heeft bekleed voor zover die van belang zijn in verband met de vervulling van de taak van een lid van het toezichthoudend orgaan. Tevens wordt vermeld aan welke rechtspersonen hij reeds als lid van een toezichthoudend orgaan is verbonden; indien zich daaronder rechtspersonen bevinden die tot een zelfde groep behoren, kan met de aanduiding van de groep worden volstaan. De aanbeveling en de voordracht worden met redenen omkleed.

U

Artikel 298 wordt als volgt gewijzigd:

1. Het eerste lid komt te luiden:

1. Een bestuurder kan op verzoek van een belanghebbende of het openbaar ministerie door de rechtbank worden ontslagen indien:

- a. hij het belang van de stichting en de met haar verbonden organisatie zodanig schaadt of heeft geschaad dat het voortduren van zijn bestuurderschap in redelijkheid niet kan worden geduld; of
- b. hij niet behoorlijk voldoet aan een door de voorzieningenrechter van de rechtbank, ingevolge het vorige artikel, gegeven bevel.

2. Toegevoegd worden twee leden, luidende:

4. Een veroordeling tot herstel van de arbeidsovereenkomst tussen de stichting en de bestuurder kan door de rechter niet worden uitgesproken.

5. Het in de voorgaande leden bepaalde is van overeenkomstige toepassing op de leden van het toezichthoudend orgaan.

V

Artikel 300a komt te luiden:

De artikelen 131, 139, 149 en 150 zijn van overeenkomstige toepassing.

W

Artikel 393 wordt als volgt gewijzigd:

1. In het tweede lid wordt "de raad van commissarissen" vervangen door: het toezichthoudend orgaan en "deze" door: dit.
2. In het vierde lid wordt "de raad van commissarissen" vervangen door: het toezichthoudend orgaan.

Artikel II Wijziging Boek 10 Burgerlijk Wetboek

Boek 10 van het Burgerlijk Wetboek wordt als volgt gewijzigd:

In artikel 121, eerste lid, wordt "zijn de artikelen 138 en 149 van Boek 2" vervangen door: is artikel 106a van de Faillissementswet.

Artikel III Wijziging Faillissementswet

Na artikel 106 van de Faillissementswet wordt ingevoegd een artikel, luidende:

Artikel 106a

1. In geval van faillissement van een rechtspersoon is iedere bestuurder jegens de boedel hoofdelijk aansprakelijk voor het tekort, zijnde het bedrag van de schulden voor zover deze niet door vereffening van overige baten kunnen worden voldaan, indien het bestuur zijn taak kennelijk onbehoorlijk heeft vervuld en aannemelijk is dat dit een belangrijke oorzaak is van het faillissement.
2. Indien het bestuur niet heeft voldaan aan zijn verplichtingen uit de artikelen 10 of 394 van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek, heeft het zijn taak kennelijk onbehoorlijk vervuld en wordt vermoed dat onbehoorlijke taakvervulling een belangrijke oorzaak is van het faillissement. Hetzelfde geldt indien de rechtspersoon volledig aansprakelijk vennoot is van een vennootschap onder firma of commanditaire vennootschap en niet is voldaan

aan de verplichtingen uit artikel 15i van Boek 3 van het Burgerlijk Wetboek. Een onbelangrijk verzuim wordt niet in aanmerking genomen.

3. Niet aansprakelijk is de bestuurder die bewijst dat de onbehoorlijke taakvervulling door het bestuur niet aan hem te wijten is en dat hij niet nalatig is geweest in het treffen van maatregelen om de gevolgen daarvan af te wenden.
4. De rechter kan het bedrag waarvoor de bestuurders aansprakelijk zijn verminderen indien hem dit bovenmatig voorkomt, gelet op de aard en de ernst van de onbehoorlijke taakvervulling door het bestuur, de andere oorzaken van het faillissement, alsmede de wijze waarop dit is afgewikkeld. De rechter kan voorts het bedrag van de aansprakelijkheid van een afzonderlijke bestuurder verminderen indien hem dit bovenmatig voorkomt, gelet op de tijd gedurende welke die bestuurder als zodanig in functie is geweest in de periode waarin de onbehoorlijke taakvervulling plaats vond.
5. Is de omvang van het tekort nog niet bekend, dan kan de rechter, al dan niet met toepassing van lid 4, bepalen dat van het tekort tot betaling waarvan hij de bestuurders veroordeelt, een staat wordt opgemaakt overeenkomstig de bepalingen van titel 6 van Boek 2 van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering.
6. De vordering kan slechts worden ingesteld op grond van onbehoorlijke taakvervulling in de periode van drie jaren voorafgaande aan het faillissement. Een aan de bestuurder verleende kwijting staat aan het instellen van de vordering niet in de weg. Ook kan de bestuurder geen beroep doen op verrekening van een vordering met de rechtspersoon.
7. Met een bestuurder wordt voor de toepassing van dit artikel gelijkgesteld degene die het beleid van de rechtspersoon heeft bepaald of mede heeft bepaald, als ware hij bestuurder. De vordering kan niet worden ingesteld tegen de door de rechter benoemde bewindvoerder of een door de Ondernemingskamer ingevolge artikel 356, onderdeel c van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek aangestelde tijdelijke bestuurder.
8. Dit artikel laat onverlet de bevoegdheid van de curator tot het instellen van een vordering op grond van de overeenkomst met de bestuurder of het lid van het toezichthoudend orgaan op grond van artikel 9 of 9a van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek.
9. Indien een bestuurder ingevolge dit artikel aansprakelijk is en niet in staat is tot betaling van zijn schuld terzake, kan de curator de door die bestuurder onverplicht verrichte rechtshandelingen waardoor de mogelijkheid tot verhaal op hem is verminderd, ten behoeve van de boedel door een buitengerechtelijke verklaring vernietigen, indien aannemelijk is dat deze geheel of nagenoeg geheel met het oogmerk van vermindering

van dat verhaal zijn verricht. Artikel 45 lid 4 en 5 van Boek 3 van het Burgerlijk Wetboek zijn van overeenkomstige toepassing.

10. Indien de boedel ontoereikend is voor het instellen van een rechtsvordering op grond van dit artikel of op grond van artikel 9 of 9a van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek, kan de curator onze Minister van Veiligheid en Justitie verzoeken hem bij wijze van voorschot de benodigde middelen te verschaffen. Onze Minister kan regels stellen voor de beoordeling van de gegrondheid van het verzoek en de grenzen waarbinnen het verzoek kan worden toegewezen. Het verzoek moet de gronden bevatten waarop het berust, alsmede een beredeneerde schatting van de kosten en de omvang van het onderzoek. Het verzoek, voor zover het betreft het instellen van een voorafgaand onderzoek, behoeft de goedkeuring van de rechter-commissaris.
11. Het in de vorige leden bepaalde is van overeenkomstige toepassing op leden van het toezichthoudend orgaan, met dien verstande dat voor artikel 9 van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek moet worden gelezen artikel 9a en voor "artikel 356, onderdeel c van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek aangestelde tijdelijk bestuurder" moet worden gelezen artikel 356, onderdeel d van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek aangestelde tijdelijke commissaris.

Artikel III Overgangsrecht

De artikelen 29, 74, 79 en 80 Overgangswet Nieuw Burgerlijk Wetboek zijn van overeenkomstige toepassing.

Artikel IV Inwerkingtreding

Deze wet treedt in werking op een bij koninklijk besluit te bepalen tijdstip.

Artikel V Citeertitel

Deze wet wordt aangehaald als: Wet bestuur en toezicht rechtspersonen

Lasten en bevelen dat deze in het Staatsblad zal worden geplaatst en dat alle ministeries, autoriteiten, colleges en ambtenaren wie zulks aangaat, aan de nauwkeurige uitvoering de hand zullen houden.

Gegeven,

De minister van Veiligheid en Justitie